

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyrodniczego „Bocian” w roku 2007

Na dzień 31 XII 2007 Towarzystwo **liczyło 354 członków**, zatrudniało 6 osób w pełnym wymiarze godzin. W ramach Towarzystwa funkcjonowały: Oddział Warszawski, Koło Działdowskie, Koło Południowopodlaskie, Koło Małopolskie i Koło Ostrowskie oraz sekcje: Koło Ostrowskie oraz sekcje: Botaniczna, Entomologiczna i Turystyki Przyrodniczej. W roku 2007 Towarzystwo realizowało następujące działania:

1. **Zachowanie walorów przyrodniczych terenów otwartych Podlaskiego Przełomu Bugu.** W sierpniu wykonano prace polegające na odkrzaczaniu muraw napiaskowych w projektowanym rezerwacie „Kalinik”. Prace były wykonywane przez członków i sympatyków TP „Bocian”. Odkrzaczono kilkanaście hektarów muraw. Usunięto nalot sosnowy na pastwiskach w projektowanym rezerwacie „Wajkowska Wyspa”.
2. **Ochrona błotniaka łąkowego.** Zabezpieczano 24 lęgi błotniaka łąkowego przed drapieżnikami naziemnymi (lisami, psami, kotami). We wszystkich zabezpieczonych gniazdach nie odnotowano strat spowodowanych przez drapieżniki. Zaobraczkowano 97 ptaków, w tym 75 piskląt oraz 22 ptaków dorosłe. Każdemu osobnikowi zakładana była obrączka metalowa oraz kolorowa. Na początku lipca dwóm samicom założono nadajniki satelitarne. Przedsięwzięcie było realizowane wspólnie z Holenderską Fundacją Błotniaka Łąkowego. W prasie ukazało się 5 artykułów o błotniaku łąkowym i jego ochronie, zaś w TVP2 wyemitowano odcinek programu „Sto tysięcy bocianów” poświęcony ochronie błotniaka łąkowego. W czerwcu wydano folder o ochronie błotniaka łąkowego w nakładzie 50 000 egzemplarzy. Folder został sfinansowany ze środków Pomocy Technicznej PROW 2007-2013.
3. **Ochrona pustułki.** Kontynuowano współpracę z Rejonem Energetycznym Siedlce, do współpracy włączył się Rejon Energetyczny Sokołów oraz Rejon Energetyczny Brodnica. Dzięki temu zamontowano na liniach energetycznych kolejne 78 skrzynek. Do projektu włączyło się także Miasto Siedlce finansując 20 skrzynek wymianę starych i dowieszenie na terenie miasta. Również Miasto Pruszków włączyło się do współpracy finansując inwentaryzację stanowisk pustułki na terenie miasta oraz montaż i zabezpieczenie zagrożonych gniazd. Łącznie w sezonie lęgowym 2007 skontrolowano 616 skrzynek dla pustułek rozwieszonych w latach 2003-2007 na terenie środkowo-wschodniej Polski (woj. mazowieckie, warmińsko-mazurskie, lubelskie, łódzkie i kujawsko-pomorskie). 130 skrzynek było zasiedlone przez różne zwierzęta, głównie ptaki. Wśród nich 95-97 zasiedliły pustułki. Zaobraczkowano 44

młode pustułki. Skrzynki kontrolowało ponad 20 osób członków i współpracowników TP „Bocian”.

4. **Ochrona bociana białego.** Zinventaryzowano gniazda bociana białego w gminach Suchożebry i Mokobody (pow. siedlecki). Zorganizowano piąty rajd rowerowy „Szlakiem bocianich gniazd” (125 uczestników). Do schroniska pod Siedlcami przywieziono ponad 30 poszkodowanych bocianów (głównie porażonych prądem oraz ze złamaniami nóg lub skrzydeł), z których większość uratowano. Wydano folder omawiający biologię, zagrożenia oraz sposoby ochrony bociana białego. Kontynuowano współpracę związaną z wymianą doświadczeń w ochronie bociana białego z Ukrainą. Rozpoczęto przygotowania do rozpoczęcia międzynarodowego przedsięwzięcia z Białorusią.
5. **Ochrona bociana czarnego.** W roku 2007 w woj. mazowieckim skontrolowano 140 rewirów bociana czarnego. Przeprowadzono prace przy 3 gniazdach (wzmacnianie, montaż zastępczych platform gniazdowych, usuwanie pędów utrudniających dolet do gniazd). Członkowie TP Bocian brali udział w powszechnej inwentaryzacji gatunku na terenie lasów państwowych RDLP Warszawa oraz wszystkich nadleśnictwach podległych dyrekcji.
6. **Ochrona nietoperzy.** Przeprowadzono kontrole monitoringowe w zimowiskach nietoperzy, zlokalizowanych w podziemiach na Mazowszu, Podlasiu i Mazurach grudzień 2007 – około 200 obiektów). Prowadzono badania nietoperzy na terenie Lotniska w Modlinie i jego okolicach, w celu poznania wpływu planowanej rozbudowy lotniska na nietoperze. Obserwacje prowadzono w dwu obiektach (Fort Strubiny I oraz Schron Sowińskiego), a obejmowały one liczenia nietoperzy zimujących i badania aktywności jesiennej. W ramach inwentaryzacji przyrodniczej w LP zbadano zimowiska nietoperzy we wszystkich nadleśnictwach RDLP Warszawa oraz wybrane w innych regionach: w RDLP Olsztyn (Lidzbark, Parciaki, Dwukoły, Ciechanów) i RDLP Białystok (Nurzec, Rajgród). Skontrolowano także informacje o letnich stanowiskach w RDLP Warszawa. Opracowano faunę nietoperzy Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego.
7. **Ochrona jerzyka i innych ptaków gniazdujących w budynkach.** Sporządzono opinie dotyczącą gniazdowania ptaków w 29 budynkach, w których planowano prowadzenie prac remontowych. Rozwieszono 30 skrzynek dla jerzyka oraz 95 skrzynek innych typów (dzielnica Bielany w Warszawie).
8. **Ochrona płomykówki.** W roku 2007 skontrolowano skrzynki lęgowe na terenie powiatu bialskiego rozwieszono w latach 2000-2003. Zamontowano na terenie tego

samego powiatu 10 nowych skrzyń lęgowych. Zaobrazkowano około 20 młodych ptaków.

9. **Czynna ochrona płazów w woj. mazowieckim.** Kontynuowano działania projektowe dotyczące budowy przejścia dla płazów w Głoskowie. Przygotowano wznowienie płyty edukacyjnej o płazach. Współpracowano ze szkołami w Mordach i Domanicach w organizacji i wykonaniu akcji przenoszenia płazów w miejscach migracji.
10. **Ochrona rzadkich gatunków ptaków drapieżnych** (projekt ogólnopolski koordynowany przez Komitet Ochrony Orłów). Przeprowadzono dwukrotną kontrolę znanych stanowisk bielika (19), orlika krzykliwego (32) i kani czarnej (1) w celu ustalenia, czy stanowisko było zajęte oraz sukcesu lęgowego każdej pary, jak również wyszukiwanie nowych gniazd. Kontrolowano także przestrzeganie zakazów obowiązujących w strefach ochronnych.
11. **Ochrona kraski.** W roku 2007 wywieszono 70 skrzynek lęgowych dla kraski na Kurpiach, a także prowadzono monitoring populacji w tej części regionu.
12. **Reintrodukcja sokoła wędrownego.** Przygotowano skrzynię lęgową do reintrodukcji sokołów w nadleśnictwie Siedlce. Weryfikowano stwierdzenia z terenu dotyczące występowania sokoła wędrownego (Siedlce, Ostrołęka, Ostrów Mazowiecka). Utrzymywano stałe kontakty z Radą Restytucji sokoła wędrownego.
13. **Ochrona innych zagrożonych środowisk i gatunków.** Na terenach przyległych do jeziora Oświn usunięto zarośla głogowe na obszarze około 10 ha. Opracowano plany zarządzania dla dwóch obszarów Natura 2000 (Dolina Liwca, doliny Omulwi i Płodownicy). Rozpoczęto inwentaryzację ptaków na potrzeby powstania planów ochrony dla Obszarów Natura 2000- Doliny Omulwi i Płodownicy oraz Dolina Pilicy.
14. **Działalność wydawnicza.** Wydano foldery o bocianie białym, sowach, drzewach i pustułce. Wydano jeden numer biuletynu przyrodniczego „Kraska”. Realizowano projekt edukacyjny „Czynna ochrona zwierząt - dla dobra przyrody i lasu”, skierowanego do środowiska leśników. Przeprowadzono spotkania we wszystkich 17 Regionalnych Dyrekcjach Lasów Państwowych i przekazano pakiet edukacyjny 4 płyt do wszystkich leśnictw w Polsce. Wydano wznowienie płyty „Płazy”
15. **Działalność edukacyjna.** Przeprowadzono ponad 50 prelekcji w szkołach, przedszkolach i nadleśnictwach. Prezentowano działalność na Polach Mokotowskich w ramach obchodów Dnia Ziemi.
16. **Strona Internetowa.** W roku 2007 na stronie Towarzystwa funkcjonowały następujące działy: aktualności, opisy realizowanych i zrealizowanych projektów,

Elektroniczny Biuletyn Przyrodniczy „Kraska” (elektroniczna wersja Biuletynu „Kraska”), najważniejsze akty prawne z dziedziny ochrony przyrody, struktury Bociana, Forum przyrodnicze, publikacje i inne.

17. **Działalność interwencyjna.** Przeprowadzono około 50 interwencji dotyczące ptaków oraz kilkanaście dotyczących nietoperzy. Poszkodowane zwierzęta trafiły do azylu dla nietoperzy, Azylu dla Ptaków przy warszawskim ZOO oraz odpowiednio przeszkolonych lekarzy weterynarii.
18. **Zaangażowanie w mediach.** Członkowie TP „Bocian” uczestniczyli w 10 audycjach radiowych, 15 telewizyjnych oraz napisali około 130 popularnych artykułów prasowych (Tajemnice Polskiej Przyrody, Tygodnik Siedlecki, Słowo Podlasia, Woliera, Gazeta wyborcza, Podlaskie Echo Katolickie, Farmer).